EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

# ثبات عقيدة السلف وسلامتها من التغيرات

Ferirea ei de schimbări

## Statornicia credinței înaintașilor

ʿAbd al-Razzāq al-Badr

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

ʿAbd al-Razzāq ibn ʿAbd al-Muḥsin al-Badr

# Statornicia credinței înaintașilor și ferirea ei de schimbări

# ثبات عقيدة السلف وسلامتها من التغيرات

*Thabāt ʿaqīdat al-salaf wa-salāmatuhā min al-taghayyurāt*

**Institutul Tawhid**
România · 2026

Titlul original: ثبات عقيدة السلف وسلامتها من التغيرات
Ediția I
Institutul Tawhid · Ediție în limba română.
Ediția-sursă: ʿAbd al-Razzāq ibn ʿAbd al-Muḥsin al-Badr, Thabāt ʿaqīdat al-salaf wa-salāmatuhā min al-taghayyurāt, Dār al-Sabīl li-l-Nashr.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

# Cuprins

Introducere ..... 1
1 Atașamentul față de Cartea lui Allah și Sunna Profetului ..... 7
2 Convingerea că revelația cuprinde întregul crez adevărat ..... 11
3 Revelația în neînțelegeri ..... 14
4 Păstrarea firii nealterate ..... 15
5 Folosirea sănătoasă și cumpătată a rațiunii ..... 17
6 Liniștea și mulțumirea inimii ..... 19
7 Legătura cu înțelegerea înaintașilor drepți ..... 21
8 Cumpătarea și echilibrul ..... 24
9 Revelația înaintea rațiunii și a gustului personal ..... 26
10 Legătura puternică cu Allah și cererea ajutorului Său ..... 28
11 Certitudinea și ferirea crezului de dispute ..... 32
12 Principiile credinței nu se schimbă ..... 37
13 Limpezimea și ușurința crezului ..... 38
14 Învățămintele trase din starea oamenilor patimilor ..... 40
15 Unitatea crezului lor ..... 43
Încheiere ..... 45
Monoteismul și sinceritatea în adorare ..... 45
Îndemnul la Sunna și oprirea inovațiilor ..... 46
Numele și atributele lui Allah ..... 46
Felul de a aduce dovezi ..... 47
Glosar ..... 48
Bibliografie ..... 49
Indice ..... 50

# Introducere

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

Laudă lui Allah, Stăpânul lumilor! Deznodământul bun le aparține celor evlavioși. Pacea și binecuvântările să fie asupra întâistătătorului trimișilor, Profetul nostru Muḥammad, asupra familiei sale și a tuturor companionilor săi.

Apoi: crezul islamic curat, izvorât din Cartea lui Allah și din Sunna Trimisului Său, are o însemnătate deosebită și un rang înalt în religie. Pentru religie, el este asemenea temeliei pentru clădire, asemenea inimii pentru trup și asemenea rădăcinilor pentru copaci. Allah Preaînaltul spune:

﴿أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِى ٱلسَّمَآءِ﴾

*„Nu ai văzut cum a dat Allah drept pildă un cuvânt bun: asemenea unui pom bun, a cărui rădăcină este statornică și ale cărui ramuri sunt în cer?”*

Coran 14:24[1]

Acesta este rangul crezului: o însemnătate măreață, o poziție înaltă și un loc de cinste. El este statornicit în sufletele celor care îl au și adăpostit în inimile lor. De la el pornesc, pe el se sprijină și pentru el se străduiesc. Rangul său s-a înălțat în sufletele lor și locul său a crescut în inimile lor, astfel încât inimile l-au primit temeinic, iar el s-a așezat în suflete. Din aceasta au izvorât și pe aceasta s-au întemeiat îndreptarea conduitei, statornicia căii, desăvârșirea faptelor, stăruința în ascultare și adorare și împlinirea poruncii lui Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul. Cu

1 Sura Ibrāhīm, versetul 24.

cât crezul este mai adânc înrădăcinat în sufletele lor și mai statornic în inimile lor, cu atât îi îndeamnă mai mult la tot binele și îi ajută să dobândească izbândă, îndreptare și statornicie. De aceea, grija pentru crez este înaintea oricărei alte griji și mai presus de orice preocupare: înaintea hranei, băuturii, îmbrăcămintii și a tuturor celorlalte treburi ale omului. El este adevărata viață a inimilor. Allah Preaînaltul spune:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱسْتَجِيبُواْ لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾

*„O, voi cei care credeți! Răspundeți lui Allah și Trimisului atunci când vă cheamă la ceea ce vă dă viață.”*

Coran 8:24 (fragment)[2]

Crezul este viața inimilor și temelia pe care cresc faptele, conduita și calea omului. De aceea trebuie să-i acordăm cea mai mare grijă: să-l cunoaștem, să-l credem, apoi să ne străduim să-l împlinim și să rămânem statornici în el, păzind ascultarea de Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul.

Crezul corect și curat este, așadar, cea mai importantă îndatorire și preocuparea care trebuie pusă înaintea tuturor celorlalte. Dacă cercetăm istoria bunilor noștri înaintași — Allah să aibă milă de ei, să-i sălășluiască în Paradis și să-i răsplătească din partea musulmanilor cu cea mai bună răsplată! —, observăm că ei au avut o grijă deosebită pentru acest crez și i-au acordat o însemnătate foarte mare. Îl considerau cea mai înaltă țintă, cea mai de seamă dorință și cel mai nobil scop. Eforturile lor pentru crez au luat forme felurite. Printre căile prin care l-au păzit s-a numărat alcătuirea de scrieri folositoare și de cărți valoroase care expun crezul, îl lămuresc și îl explică.

Ei l-au lămurit și l-au explicat, i-au arătat mărturiile și dovezile și l-au apărat de uneltirile mincinoșilor, de atacurile celor ostili, de

2 Sura al-Anfāl, versetul 24.

negările celor care tăgăduiesc și de răstălmăcirile celor care exagerează, precum și de alte lucruri urzite împotriva lui. Înaintașii — Allah să aibă milă de ei! — au depus în acest domeniu măreț eforturi uriașe și au săvârșit lucrări de mare însemnătate, slujind crezul, apărându-l și împlinind marea datorie față de el. Au scris sute, ba mii de cărți care îl expun și îl lămuresc, aduc mărturii și dovezi pentru el: unele întinse, altele scurte; unele cuprind toate capitolele sale, altele sunt consacrate unei singure laturi; unele îi conduc pe oameni spre adevăr și spre ceea ce este corect, iar altele îi resping pe cei potrivnici și îndoielnici. Fiecare generație de după ei a primit astfel crezul de la cea dinainte, limpede precum soarele în plină zi, vădit, fără confuzie și fără obscuritate, datorită temeiniciei mărturiilor sale, corectitudinii și puterii dovezilor sale și limpezimii explicațiilor sale.

Credincioșii care îl urmează l-au moștenit din generație în generație și din veac în veac. Fiecare generație care vine îl îngrijește cu mare atenție, îl păzește cu multă grijă și îl încredințează celei de după ea așa cum este, fără schimbare, înlocuire sau răstălmăcire. Generația următoare îi acordă aceeași grijă ca înaintașii săi și aceeași atenție ca cei de dinainte, păzindu-l. Așa l-au moștenit veacurile, din generație în generație. Și va rămâne mereu un grup din comunitatea lui Muḥammad, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa, sprijinit în adevăr, fără să-i poată vătăma cei care îl părăsesc sau i se împotrivesc, până va veni Ceasul. Tema acestor cuvinte este statornicia acestui crez — crezul înaintașilor drepți, Allah să aibă milă de ei! — și ferirea lui de schimbări de-a lungul unei vieți îndelungate și al unei perioade lungi în care a rămas nevătămat și închegat.

Crezul celor care urmează Sunna, ținându-se de Carte și de Sunna în vremea aceasta, este același la care a chemat Profetul, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa. Este crezul companionilor și al celor care i-au urmat cu bunătate. Ei și l-au transmis și l-au moștenit între ei, până când a ajuns în vremea noastră curat și neîntinat. Da, unii oameni l-au pierdut și mulți s-au abătut de la el. Drumurile i-au despărțit și i-au îndepărtat de calea corectă și dreaptă. Profetul cel nobil, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa, a arătat că aceasta va veni și se va întâmpla, spunând:

إنه من يعش منكم بعدي فسيرى اختلافا كثيرا، فعليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين من بعدي، تمسكوا بها وعضوا عليها بالنواجذ، وإياكم ومحدثات الأمور، فإن كل محدثة بدعة، وكل بدعة ضلالة

*„Acela dintre voi care va trăi după mine va vedea multe neînțelegeri. Țineți-vă, așadar, de Sunna mea și de sunna califilor bine călăuziți care vin după mine! Țineți-vă de ea și prindeți-o cu dinții! Feriți-vă de lucrurile nou introduse, căci orice lucru nou introdus este o inovație și orice inovație este o rătăcire."*[3]

3 Abū Dāwūd (4607) și al-Tirmidhī (2676).

El a mai spus:

وستفترق هذه الأمة على ثلاث وسبعين فرقة، كلها في النار إلا واحدة

*„Această comunitate se va împărți în șaptezeci și trei de grupări; toate vor fi în Foc, în afară de una."*[4]

Acea singură grupare este cea al cărei crez, a cărei religie și a cărei cale au rămas curate, fiind luate din izvorul neîntinat: Cartea lui Allah și Sunna Trimisului Său. Ei au primit o parte îmbelșugată de bine și au avut parte, în crez și în toate celelalte chestiuni ale religiei, de nevătămare, cunoaștere, înțelepciune și înălțare. Ei erau cei mai îndreptățiți la acestea și cei mai potriviți pentru ele.

Aceasta deoarece și-au luat crezul din izvorul și din obârșia sa: Cartea Domnului lor și Sunna Profetului lor, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa. Allah i-a păzit: nu i-au răpit patimile și nu i-au prins îndoielile. Ei nu s-au îndreptat către mințile, părerile, gusturile lăuntrice sau trăirile lor extatice ori către alte lucruri asemenea pentru a cunoaște crezul corect. Dimpotrivă, s-au sprijinit pe Cartea lui Allah și pe Sunna Profetului Său. Fără îndoială, au existat numeroase cauze ale păstrării acestui crez, ale nevătămării sale și ale statornicirii lui în sufletele celor care îl au, prin ajutorul Domnului, slăvit și preaînalt fie El. Numai El dă izbânda și face bine; în mâna Lui este harul și El îl dă cui voiește. Allah este Dătătorul harului măreț. Ajutorul, îndrumarea, călăuzirea și sprijinul Său pentru ei au fost cel mai mare lucru prin care au rămas nevătămați și prin care acest crez s-a păstrat în sufletele lor. Allah este Cel mai bun Păzitor și Cel mai Milostiv dintre cei milostivi.

4 Aḥmad, al-Musnad (4/102), și Abū Dāwūd (4597). Al-Albānī l-a declarat autentic în al-Silsilah al-ṣaḥīḥah (203).

De aceea, fiecare musulman trebuie să-și întărească legătura cu Allah, să-I ceară ajutorul și să-L roage să-i dăruiască o călăuzire dreaptă și să-l păzească de abatere. Toate acestea sunt în mâna Lui. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَمَا تَوْفِيقِيٓ إِلَّا بِٱللَّهِ ۚ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ﴾

*„Izbânda mea nu vine decât de la Allah. În El mă încred și la El mă întorc."*

Coran 11:88 (fragment)[5]

După ajutorul lui Allah, există numeroase mijloace pe care omul trebuie să le cunoască, fiindcă aceasta îi aduce un mare folos: să cunoască acele cauze prin care crezul rămâne statornic și nevătămat, pentru a le îngriji în sine și a se strădui să le păzească. Atunci când am cercetat și am meditat la cuvintele învățaților despre acest subiect, am desprins o seamă de cauze pe care le voi aminti, cerând ajutorul lui Allah și încrezându-mă în El.

5 Sura Hūd, versetul 88.

# 1 Atașamentul față de Cartea lui Allah și Sunna Profetului

Prima cauză este atașamentul celor care urmează acest crez față de Cartea lui Allah și de Sunna Profetului Său. Ei cred în tot ceea ce cuprind Cartea și Sunna și consideră că nu le este îngăduit să lase deoparte nimic din ele. Dimpotrivă, au datoria să creadă și să primească tot ceea ce a venit în Cartea lui Allah și în Sunna Profetului Său, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa. Ei cred în toate textele care vorbesc despre Allah, despre numele și atributele Sale, despre profeții Săi, despre Ziua de Apoi și despre destin, precum și în toate celelalte chestiuni ale credinței, atât în ansamblu, cât și în amănunt.
În ansamblu, ei cred în tot ceea ce a venit de la Allah; iar în amănunt cred în tot ceea ce au ajuns să cunoască dintre aceste lucruri. Allah Preaînaltul spune:

﴿إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا۟﴾

*„Credincioșii sunt numai aceia care cred în Allah și în Trimisul Său, apoi nu se îndoiesc.”*
Coran 49:15 (fragment)[6]

Ei se supun tuturor celor cuprinse în Cartea lui Allah și în Sunna Trimisului Său. Unul dintre înaintași a spus:

*„De la Allah vine mesajul, Trimisului îi revine transmiterea, iar nouă ne revine supunerea.”*

6 Sura al-Ḥujurāt, versetul 15.

Cel al cărui crez își are acest izvor va avea parte, cu voia lui Allah, de statornicie, nevătămare și dreaptă conduită și va fi departe de abatere.
Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah — Allah să aibă milă de el! — a spus:

> *„Temelia deosebirii dintre adevăr și falsitate, dintre călăuzire și rătăcire, dintre buna îndrumare și abatere, dintre calea fericirii și a izbăvirii și calea nefericirii și a pieirii este să socotim ceea ce Allah le-a dat trimișilor Săi și ceea ce a pogorât în cărțile Sale drept adevărul care trebuie urmat și prin care se dobândesc deosebirea, călăuzirea, cunoașterea și credința. Credem despre acestea că sunt adevăr și spun adevărul. Toate celelalte cuvinte ale oamenilor le punem în cumpănă cu ele: dacă sunt în acord cu ele, sunt adevăr, iar dacă li se împotrivesc, sunt falsitate. Dacă nu știm dacă un cuvânt este în acord cu ele sau li se împotrivește — fiindcă este prea general și nu cunoaștem ce a vrut să spună cel care l-a rostit ori îi cunoaștem intenția, dar nu știm dacă Trimisul a venit să o confirme sau să o respingă —, ne oprim și nu vorbim decât cu știință. Cunoașterea este ceea ce se întemeiază pe o dovadă; iar cunoașterea folositoare este cea adusă de Trimis."*[7]

Acesta este, pe scurt, drumul celor care urmează Sunna și comunitatea — Allah să aibă milă de ei! — în acest domeniu măreț. Ei se sprijină pe Carte și pe Sunna și prin această sprijinire au dobândit nevătămarea și statornicia. Shaykh al-Islām — Allah să aibă milă de el! — a spus în alt loc, și chiar rostea adesea aceste cuvinte:

> *„Cel care se desparte de dovadă rătăcește drumul; iar dovada nu se află decât în ceea ce a adus Trimisul."*[8]

7 Ibn Taymiyyah, Majmūʿ al-fatāwā (13/135–136).

8 A se vedea Ibn al-Qayyim, Miftāḥ dār al-saʿādah, p. 90.

Ibn Abī al-ʿIzz — Allah să aibă milă de el! — spune în comentariul său la al-ʿAqīdah al-Ṭaḥāwiyyah:

*„Cum se poate căuta cunoaşterea principiilor religiei prin altceva decât ceea ce a adus Trimisul?”*[9]

Adică aceasta nu este posibil şi nu poate fi înfăptuit. Sprijinirea lor — Allah să aibă milă de ei! — pe ceea ce a venit în Cartea lui Allah şi în Sunna Profetului Său, pacea şi binecuvântările lui Allah fie asupra sa, şi bizuirea lor pe ceea ce cuprind acestea au fost astfel o mare cauză a statorniciei crezului lor. Niciunul dintre cei care urmează Sunna şi comunitatea nu alcătuia un crez de la sine şi nu aducea o credinţă sau o religie din propria părere, din gustul lăuntric sau din gândirea sa. Cei care fac astfel sunt oamenii patimilor; de aceea îi părăseşte statornicia şi se înmulţesc la ei schimbarea şi nestatornicia, după cum va fi arătat. Cei care urmează Sunna, în schimb, nu alcătuiau nimic din crez de la sine. Cu toţii se bizuie şi se sprijină pe Cartea lui Allah şi pe Sunna Profetului Său.
Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah — Allah să aibă milă de el! — a spus:

*„Crezul nu îmi aparţine mie şi nici cuiva mai mare decât mine.*[10] *El este crezul primit de la Allah şi de la Trimisul Său, asupra căruia au căzut de acord înaintaşii acestei comunităţi. El se află în Cartea lui Allah, în Ṣaḥīḥ al-Bukhārī şi Ṣaḥīḥ Muslim, în celelalte hadithuri cunoscute şi în ceea ce s-a transmis de la înaintaşi.”*[11]

El a mai spus:

*„Crezul lui al-Shāfiʿī — Allah să aibă milă de el! — şi crezul înaintaşilor Islamului, precum Mālik, al-Thawrī, al-Awzāʿī, Ibn al-Mubārak, Aḥmad ibn Ḥanbal şi Isḥāq ibn Rāhawayh,*

9 Sharḥ al-ʿAqīdah al-Ṭaḥāwiyyah, p. 18.

10 Adică nu mie îmi revine să alcătuiesc un crez şi nici celor mai mari decât mine dintre imamii musulmanilor, precum Aḥmad, al-Shāfiʿī, Mālik şi ceilalţi. Niciunul dintre ei nu şi-a alcătuit un crez propriu.

11 Ibn Taymiyyah, Majmūʿ al-fatāwā (3/203).

*precum și crezul shaykhilor luați drept pildă, precum al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ, Abū Sulaymān al-Dārānī, Sahl ibn ʿAbd Allāh al-Tustarī și alții, nu se deosebesc în principiile religiei. La fel, crezul lui Abū Ḥanīfah — Allah să aibă milă de el! — în privința monoteismului, a destinului și a celorlalte lucruri este în acord cu crezul companionilor și al urmașilor lor și cu ceea ce arată Cartea și Sunna."*[12]

Aceasta este prima cauză: legătura lor deplină cu Cartea lui Allah și cu Sunna Trimisului Său. Nu există alt drum către statornicie în afara acestui drum.

12 Ibn Taymiyyah, Majmūʿ al-fatāwā (5/256).

# 2 Convingerea că revelația cuprinde întregul crez adevărat

A doua cauză este convingerea lor — a înaintașilor — că întreaga credință adevărată se află în Carte și în Sunna și că acestea nu au nicio lipsă. Allah Preaînaltul spune:

﴿ٱلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ﴾

*„Astăzi v-am desăvârșit religia."*
Coran 5:3 (fragment)

Adică în privința crezului, a adorării și a conduitei.

﴿وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلْإِسْلَٰمَ دِينًا﴾

*„Și am împlinit asupra voastră harul Meu și am ales pentru voi Islamul ca religie."*
Coran 5:3 (fragment)[13]

13 Sura al-Mā'idah, versetul 3.

Cartea și Sunna au lămurit tot ceea ce ține de crez, adorare și conduită. Profetul, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa, a spus:

إنه لم يكن نبي قبلي إلا كان حقا عليه أن يدل أمته على خير ما يعلمه لهم، وينذرهم شر ما يعلمه لهم

*„Niciun profet nu a fost înaintea mea fără să aibă datoria de a-și îndruma comunitatea către binele pe care îl cunoștea pentru ea și de a o avertiza asupra răului pe care îl cunoștea pentru ea."*[14]

Când cei care urmează Sunna au crezut pe deplin și au fost întru totul convinși că religia lor — în crez, adorare și conduită — este lămurită în Coran și în Sunna cu cea mai mare limpezime, s-au ținut de acestea cu deplin atașament și s-au bizuit întru totul pe ceea ce se află în Cartea lui Allah și în Sunna Profetului Său, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa. În acest domeniu nu au avut nevoie să se întoarcă la altceva în afara Cărții și a Sunnei. Au rămas pe deplin statornici în ele și au dobândit astfel o nevătămare desăvârșită. Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah — Allah să aibă milă de el! — a spus:

> *„Trimisul lui Allah a lămurit întreaga religie: principiile și ramurile ei, ceea ce este lăuntric și ceea ce este vădit în ea, cunoașterea și fapta ei. Acest principiu este temelia tuturor principiilor cunoașterii și ale credinței. Cu cât cineva se ține mai strâns de acest principiu, cu atât este mai aproape de adevăr în cunoaștere și în faptă."*[15]

14 Ṣaḥīḥ Muslim (1844).

15 Ibn Taymiyyah, Majmūʿ al-fatāwā (19/155).

Prin acest principiu el înțelege sprijinirea deplină și bizuirea desăvârșită pe Cartea lui Allah și pe Sunna Profetului Său, fiindcă în ele a fost lămurită întreaga religie: crezul, adorarea și conduita. Au fost lămurite până și cele mai mărunte reguli de purtare: felul de a-și împlini nevoile firești, purificarea, relațiile dintre oameni și altele asemenea. Este oare cu putință ca aceste reguli amănunțite să fi fost lămurite în ele, dar crezul să fi fost lăsat nelămurit? Așa ceva este cu neputință, după cum a spus imamul Mālik ibn Anas, imamul cetății emigrării — Allah să aibă milă de el! —:

*„Este cu neputință ca Profetul să fi lămurit comunității totul, până și felul de a-și împlini nevoile firești, și să nu-i fi lămurit monoteismul."*

De aceea, Coranul și Sunna cuprind tot binele, întreaga călăuzire și toată îndrumarea în privința crezului, a adorării, a relațiilor dintre oameni și a moravurilor. Partea omului de nevătămare și de dreaptă conduită este pe măsura părții sale de sprijinire pe Cartea lui Allah și pe Sunna Profetului Său, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa. Imamul Mālik — Allah să aibă milă de el! — a spus:

*„Sunna este corabia lui Nūḥ: cine se urcă în ea scapă, iar cine o părăsește se îneacă."*

# 3 Revelația în neînțelegeri

A treia cauză este că, ori de câte ori se ivește o dispută sau o neînțelegere, ei se întorc numai la Cartea lui Allah și la Sunna Trimisului Său. Sunt încredințați că neînțelegerile nu pot fi înlăturate și disputele nu pot fi stinse decât sprijinindu-se pe Cartea lui Allah și pe Sunna Profetului Său. Allah Preaînaltul spune:

﴿فَإِن تَنَٰزَعۡتُمۡ فِي شَيۡءٖ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمۡ تُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِۚ ذَٰلِكَ خَيۡرٞ وَأَحۡسَنُ تَأۡوِيلًا﴾

*„Dacă vă certați în privința unui lucru, întoarceți-l la Allah și la Trimis, dacă voi credeți în Allah și în Ziua de Apoi. Aceasta este mai bine și are cel mai bun deznodământ.”*

Coran 4:59 (fragment)[16]

Ei se sprijină pe aceasta în toate neînțelegerile lor. Astfel, rămân statornici și nevătămați, departe de neliniște, șovăială și abatere. Neînțelegerile nu pot fi înlăturate decât prin întoarcerea la Cartea lui Allah și la Sunna Profetului Său, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa, fiindcă părerile sunt diferite, mințile se deosebesc, iar punctele de vedere sunt îndepărtate unele de altele. Nu există o cale de a stinge disputa și de a înlătura neînțelegerea decât dacă toți se întorc sincer și într-un chip vrednic de laudă la Cartea lui Allah și la Sunna Profetului Său. Aceasta este o cauză măreață dintre cauzele statorniciei oamenilor adevărului.

16 Sura al-Nisāʾ, versetul 59.

# 4 Păstrarea firii nealterate

A patra cauză este păstrarea nealterată a firii lor înnăscute. Firea înnăscută este un dar de la Allah, Puternicul și Mărețul, și un har pe care El îl dă robilor Săi. El le-a făcut bine, creându-i pe toți cu această fire. Trimisul lui Allah, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa, a spus:

كل مولود يولد على الفطرة، فأبواه يهودانه أو ينصرانه أو يمجسانه

*„Fiecare copil se naște cu firea înnăscută; apoi părinții săi îl fac iudeu, creștin sau zoroastrian."*[17]

Allah i-a creat, așadar, cu această fire. Firea celor care urmează Sunna a rămas nevătămată, fără să se schimbe. Allah i-a păzit de schimbare, de transformare și de abatere. În schimb, firea celorlalți oameni a fost întinată și au atins-o felurite abateri, unii în mai mică măsură, alții în mai mare măsură. Într-un hadith qudsī, Allah Preaînaltul spune:

خلقت عبادي حنفاء كلهم، وإنهم أتتهم الشياطين فاجتالتهم عن دينهم

*„I-am creat pe robii Mei, pe toți, înclinați către credința curată; apoi au venit la ei diavolii și i-au abătut de la religia lor."*[18]

17 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī (1385).

18 Ṣaḥīḥ Muslim (2865).

În Coranul cel Nobil, Allah Preaînaltul spune:

﴿وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ ٱلسَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ﴾

*„Ei îi abat de la cale, în vreme ce aceștia socotesc că sunt bine călăuziți."*

Coran 43:37[19]

Diavolul și oștile sale i-au îndepărtat astfel pe oameni de firea lor și le-au abătut firea de la dreapta ei stare.
De aceea, printre cauzele statorniciei se numără străduința omului de a-și păstra firea nealterată. Allah spune:

﴿فِطْرَتَ ٱللَّهِ ٱلَّتِى فَطَرَ ٱلنَّاسَ عَلَيْهَا ۚ لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ ٱللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ ٱلدِّينُ ٱلْقَيِّمُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾

*„Firea cu care Allah i-a creat pe oameni. Nu este schimbare în creația lui Allah. Aceasta este religia dreaptă, dar cei mai mulți oameni nu știu."*

Coran 30:30 (fragment)[20]

Păstrarea firii nealterate este legată de curăția izvorului din care își primește îndrumarea. Dacă omul cu fire sănătoasă se sprijină pe Cartea Domnului său și pe Sunna Profetului Său, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa, firea sa nu se schimbă. Dacă însă își lasă firea pradă patimilor pierzătoare, îndoielilor care o strică, părerilor deviate, complicațiilor forțate și altor asemenea lucruri, firea lui se abate.

19 Sura al-Zukhruf, versetul 37.

20 Sura al-Rūm, versetul 30.

# 5 Folosirea sănătoasă și cumpătată a rațiunii

A cincea cauză este sănătatea rațiunii lor. Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah sunt oamenii cu judecata cea mai sănătoasă, cu părerea, gândirea și calea cele mai temeinice. Ei au minți cumpătate, lipsite de exagerare și de nepăsare, spre deosebire de ceilalți oameni ai patimilor și ai inovațiilor.

În mințile lor nu se află acea exagerare pe care o vedem la adepții teologiei speculative, la filosofi și la cei care îi urmează și le străbat calea. Aceștia dau deoparte Cartea și Sunna și se bizuie întru totul pe rațiunea, gândirea și părerea lor. Ceea ce rațiunea lor socotește corect, primesc; iar ceea ce ea socotește altfel, lasă, chiar dacă a fost spus de Allah sau de Trimisul lui Allah, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa. Pentru ei, temeiul și măsura sunt concluziile propriilor minți și păreri.

Se știe însă că mințile oamenilor nu sunt mintea unui singur om. De aceea, sprijinirea doar pe rațiune, la unele categorii de oameni, a dus la numeroase abateri, păreri și școli diferite: mințile se deosebesc între ele. Unul dintre înaintași a spus: *„Dacă patimile ar fi una singură, s-ar fi spus: acesta este adevărul. Dar ele sunt patimi."* La fel spunem: dacă mințile ar fi o singură minte, s-ar fi spus: acesta este adevărul. Dar ele sunt minți diferite.

Acești oameni își pun rațiunea înaintea a ceea ce a adus Trimisul, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa, și fac din ea temeiul pe care se sprijină. Unul dintre înaintași le-a arătat de mult urmarea necesară a acestei afirmații: în loc să spună *„Mărturisesc că Muḥammad este Trimisul lui Allah"*, fiecare dintre ei ar trebui să spună *„Mărturisesc că rațiunea mea este trimisul lui Allah"*, fiindcă pentru el rațiunea sa este temeiul și autoritatea.

Aceasta este una dintre abaterile privitoare la rațiune: exagerarea în privința ei și ridicarea ei deasupra locului care i se

cuvine. Există și abaterea opusă: neglijarea rațiunii. Ea apare adesea la sufii rătăciți și la cei neștiutori dintre ei, care își dau deoparte mințile, apoi, sub numele sufismului, intră în lucruri pe care unii le numesc *„atracție extatică”*, *„rostiri extatice”*, nebunie sau altele asemenea. Ajung astfel în abateri urâte, pe care nicio minte nu le primește, nicio gândire nu le încuviințează și de care orice om se ferește. Cad în ele tocmai fiindcă au dat rațiunea cu totul la o parte.

Ahl al-Sunnah — Allah să aibă milă de ei! — sunt oameni ai cumpătării și ai echilibrului. Ei nu trec rațiunea dincolo de hotarul ei, dar nici nu o dau deoparte și nu o anulează. Dimpotrivă, o așază în limitele și în cadrul care îi sunt rânduite. Așa cum auzul omului are o limită dincolo de care nu poate trece, iar vederea și toate celelalte simțuri au limitele lor, tot astfel și rațiunea are o limită. Cel care încearcă să o folosească dincolo de limitele și de domeniul ei se rătăcește, așa cum s-au rătăcit mulți oameni.
De aceea, rațiunea celor care urmează Sunna și comunitatea a rămas sănătoasă și ferită de abatere: ei au folosit-o în limitele ei rânduite și nu au dat-o deoparte. Allah spune:

﴿إِنَّ فِي خَلْقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ لَءَايَٰتٍ لِّأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ﴾

*„În crearea cerurilor și a pământului și în alternarea nopții și a zilei sunt, cu adevărat, semne pentru cei dăruiți cu minte.”*

Coran 3:190[21]

Ei sunt cei dăruiți cu minți sănătoase și cu judecată dreaptă. Și-au așezat rațiunea în hotarul și în domeniul ei, fără exagerare sau nepăsare, fără exces sau lipsă, fără adaos sau scădere. Acesta a fost un lucru de mare însemnătate între cauzele statorniciei lor în adevăr.

21 Sura Āl ʿImrān, versetul 190.

# 6 Liniștea și mulțumirea inimii

A șasea cauză a statorniciei și a păstrării nevătămate a crezului lor este faptul că sufletele celor care urmează Sunna și-au găsit în acest crez o liniște deplină. Fiecare dintre ei simte ușurare în inimă, pace în suflet, apropiere și fericire, ba chiar bucurie și desfătare în acest crez adevărat cu care Allah l-a binecuvântat. Un asemenea lucru nu-l găsește niciun om care urmează patimile; nicidecum nu-l poate găsi. Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, spune:

﴿ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَتَطۡمَئِنُّ قُلُوبُهُم بِذِكۡرِ ٱللَّهِۗ أَلَا بِذِكۡرِ ٱللَّهِ تَطۡمَئِنُّ ٱلۡقُلُوبُ﴾

*„Cei care cred și ale căror inimi se liniștesc prin pomenirea lui Allah. Cu adevărat, prin pomenirea lui Allah se liniștesc inimile!”*

Coran 13:28[22]

În sufletele lor se află o liniște deplină și o mare ușurare datorită acestui crez adevărat, primit din Cartea Domnului lor și din Sunna Profetului lor, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa. În această privință, Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el! — spune în al-Ṣawāʿiq al-mursalah:

> *„Odihna inimii în privința unui lucru și încrederea ei în el nu se dobândesc decât odată cu certitudinea; mai mult, aceasta este însăși certitudinea. De aceea găsești inimile celor care au dovezi din revelație — adică ale celor care urmează Sunna —*

22 Sura al-Raʿd, versetul 28.

*liniștite în credința lor în Allah, în numele și atributele Sale, în faptele Sale, în îngerii Săi și în Ziua de Apoi. Ei nu sunt tulburați și nu se ceartă în privința acestor lucruri."*[23]

Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah — Allah să aibă milă de el! — spune:

*„În privința celor care urmează Sunna și hadithul, nu se cunoaște ca vreunul dintre învățații lor sau vreunul dintre oamenii lor drepți de rând să fi renunțat vreodată la spusele și la crezul său. Dimpotrivă, ei sunt oamenii cei mai răbdători în această privință, chiar dacă sunt încercați prin felurite necazuri și ispitiți prin felurite tulburări. Aceasta a fost și starea profeților și a urmașilor lor de odinioară."*[24]

ʿAbd al-Ḥaqq al-Ishbīlī — Allah să aibă milă de el! — spune:

*„Să știi că un sfârșit rău — Allah Preaînaltul să ne păzească de el! — nu îi este dat celui care și-a îndreptat purtarea văzută și și-a curățat lăuntrul. Nu s-a auzit și nu s-a cunoscut așa ceva, iar lauda Îi aparține lui Allah. El îi este dat celui al cărui crez este stricat sau care stăruie în păcate mari și se avântă în fapte cumplite."*[25]

Acesta este, așadar, unul dintre marile motive ale statorniciei oamenilor adevărului: sufletele lor sunt liniștite în adevăr, inimile li se odihnesc în el și se simt pe deplin împăcați. De ce s-ar îndepărta de el? De ce ar căuta altceva, când sunt atât de încredințați și atât de împăcați cu el?

23 Ibn al-Qayyim, al-Ṣawāʿiq al-mursalah (2/741).

24 Ibn Taymiyyah, Majmūʿ al-fatāwā (4/50).

25 Citat de Ibn al-Qayyim în al-Jawāb al-kāfī, p. 198.

# 7 Legătura cu înțelegerea înaintașilor drepți

A șaptea cauză a statorniciei lor în crezul adevărat este legătura cu înțelegerea înaintașilor drepți: companionii și cei care i-au urmat cu bunătate. Pe lângă cele amintite, ei se sprijină, în înțelegerea textelor și în cunoașterea înțelesurilor acestora, pe ceea ce s-a transmis de la companioni și de la cei care i-au urmat cu bunătate. Înțelegerea unora poate înclina și se poate abate. Însă cei care au primit religia proaspătă, direct de la Profet, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa, și care au avut o inimă curată, o minte sănătoasă, o dorință bună și sinceritate au fost cei mai îndreptățiți la cunoaștere, nevătămare și înțelepciune.
De aceea, cei care urmează Sunna și comunitatea sunt strâns legați de înțelegerea companionilor asupra textelor și a dovezilor. Al-Sijzī — Allah să aibă milă de el! — spune în al-Radd ʿalā man ankara al-ḥarf wa-l-ṣawt, descriindu-i pe cei care urmează Sunna:

> *„Ei sunt cei statornici în credința transmisă de înaintașii drepți — Allah să aibă milă de ei! — de la Trimis sau de la companionii săi — Allah să fie mulțumit de ei! — în privința lucrurilor despre care nu există un text în Carte sau de la Trimis. Companionii sunt îndrumători pentru comunitate, iar nouă ni s-a poruncit să urmăm urmele lor și sunna lor. Acest lucru este prea limpede ca să aibă nevoie de aducerea unei dovezi. Primirea Sunnei și credința în ea sunt dintre lucrurile asupra obligativității cărora nu există îndoială."*[26]

Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah — Allah să aibă milă de el! — a spus:

> *„Nu vei găsi niciun imam al cunoașterii și al religiei — precum Mālik, al-Awzāʿī, al-Thawrī, Abū Ḥanīfah, al-Shāfiʿī, Aḥmad*

26 Al-Radd ʿalā man ankara al-ḥarf wa-l-ṣawt, p. 99.

*ibn Ḥanbal și Isḥāq ibn Rāhawayh, ori precum al-Fuḍayl, Abū Sulaymān, Maʿrūf al-Karkhī și cei asemenea lor — care să nu spună limpede că partea cea mai de seamă a cunoașterii sale urmează cunoașterea companionilor și că partea cea mai de seamă a faptelor sale urmează faptele companionilor. Ei consideră companionii mai presus de ei în toate însușirile vrednice de laudă și în toate virtuțile."*[27]

Al-Ājurrī — Allah să aibă milă de el! — spune în al-Sharīʿah:

*„Semnul că Allah, Puternicul și Mărețul, îi voiește binele unui om este să-l facă să urmeze această cale: Cartea lui Allah, Puternicul și Mărețul, sunan-ele Trimisului Său și sunan-ele companionilor săi — Allah să fie mulțumit de ei! —, apoi ale celor care i-au urmat cu bunătate — Allah să aibă milă de ei! — și ceea ce au urmat imamii musulmanilor din toate ținuturile, până la cei din urmă învățați; precum al-Awzāʿī, Sufyān al-Thawrī, Mālik ibn Anas, al-Shāfiʿī, Aḥmad ibn Ḥanbal și al-Qāsim ibn Sallām, precum și cei care le-au urmat calea. Semnul acesta este și să se ferească de orice doctrină pe care acești învățați nu au urmat-o."*[28]

Ibn Qutaybah — Allah să aibă milă de el! — a rostit în această privință un cuvânt frumos:

*„Dacă am voi — Allah să te păzească! — să ne îndepărtăm de oamenii hadithului, să ne întoarcem de la ei către oamenii teologiei speculative și să-i dorim pe aceștia, am ieși din unitate spre împrăștiere, din rânduială spre dezbinare, din apropiere spre înstrăinare și din înțelegere spre neînțelegere."*[29]

27 Ibn Taymiyyah, Sharḥ al-ʿAqīdah al-Aṣfahāniyyah, p. 128.

28 Al-Ājurrī, al-Sharīʿah (1/301).

29 Ibn Qutaybah, Taʾwīl mukhtalif al-ḥadīth, p. 16.

Aceasta arată limpede că statornicia nu poate fi dobândită decât printr-o legătură deplină cu înțelegerea înaintașilor drepți — Allah să aibă milă de ei! Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, spune:

﴿وَمَن يُشَاقِقِ ٱلرَّسُولَ مِنۢ بَعۡدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ ٱلۡهُدَىٰ وَيَتَّبِعۡ غَيۡرَ سَبِيلِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ نُوَلِّهِۦ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصۡلِهِۦ جَهَنَّمَۖ وَسَآءَتۡ مَصِيرًا﴾

*„Iar pe cel care se împotrivește Trimisului după ce călăuzirea i-a devenit limpede și urmează altă cale decât calea credincioșilor îl vom lăsa pe drumul pe care l-a ales și îl vom arde în Gheena. Și ce rea destinație!”*

Coran 4:115[30]

30 Sura al-Nisāʾ, versetul 115.

# 8 Cumpătarea și echilibrul

A opta cauză a statorniciei lor în adevăr și a dreptei lor conduite este cumpătarea și echilibrul lor. Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, spune:

﴿وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَٰكُمْ أُمَّةً وَسَطًا﴾

*„Astfel v-am făcut o comunitate de mijloc."*
Coran 2:143 (fragment)[31]

Adică martori drepți. Ei sunt astfel oameni ai căii de mijloc: fără exagerare și fără nepăsare, fără exces și fără lipsă, fără adaos și fără scădere. Cumpătarea lor înseamnă atașamentul față de adevăr, dreapta conduită și statornicia în el, precum și depărtarea de căile deviate, fie că acestea înclină spre exagerare, fie spre nepăsare. Au rămas la mijloc, în adevăr, și au stăruit în el, prin întărirea pe care le-a dat-o Allah. Aceasta a fost o mare cauză a statorniciei lor. Cele mai bune lucruri sunt cele cumpătate, fără lipsă și fără exces. Cu cât omul este mai cumpătat și mai echilibrat, cu atât este mai potrivit pentru adevăr și mai aproape de el.
ʿAlī ibn Abī Ṭālib — Allah să fie mulțumit de el! — a spus:

> *„Religia lui Allah se află între cel care exagerează și cel care este delăsător. Țineți-vă, așadar, de calea de mijloc, căci cel delăsător o poate ajunge, iar la ea se poate întoarce cel care exagerează."*

31 Sura al-Baqarah, versetul 143.

Cumpătarea nu se dobândește niciodată decât prin atașamentul față de adevăr, fără a adăuga la el și fără a scădea din el. Cine face aceasta este mai aproape de adevăr, mai departe de abatere și mai îndreptățit la statornicie și nevătămare. De aceea, Profetul, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa, a spus:

القصد القصد تبلغوا

*„Cumpătare, cumpătare, și veți ajunge!”*[32]

El, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa, a mai spus:

عليكم هديا قاصدا، فإنه من يشاد الدين يغلبه

*„Urmați o cale cumpătată, căci pe cel care se împovărează peste măsură în religie aceasta îl va copleși.”*[33]

Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el! — a spus:

*„Religia lui Allah se află între cel care exagerează în ea și cel care o neglijează. Cei mai buni oameni sunt cei de mijloc: cei care s-au ridicat deasupra lipsei celor delăsători, fără să ajungă la exagerarea celor care depășesc măsura. Allah, slăvit fie El, a făcut această comunitate o comunitate de mijloc: cea aleasă și cea dreaptă, fiindcă se află între cele două extreme vrednice de mustrare. Dreptatea este mijlocul dintre nedreptate și lipsă. Vătămările ajung la lucruri dinspre margini, pe când mijlocul este apărat de marginile sale. Cele mai bune lucruri sunt, așadar, cele de mijloc.”*[34]

32 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī (6463).

33 Aḥmad, al-Musnad (5/350, 361). Al-Albānī l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-Jāmiʿ (4086).

34 Ibn al-Qayyim, Ighāthat al-lahfān (1/201).

# 9 Revelația înaintea rațiunii și a gustului personal

A noua cauză a statorniciei lor în adevăr și a feririi lor de abatere și schimbare este că nu-și pun mințile sau gusturile personale înaintea a ceea ce a venit în Carte și în Sunna. Acest lucru a fost deja amintit. Voi cita aici cuvintele lui Abū al-Muẓaffar al-Samʿānī, pe care al-Taymī le-a redat în al-Ḥujjah, iar Ibn al-Qayyim în al-Ṣawāʿiq. Sunt cuvinte deosebit de însemnate și limpezi în această privință. Al-Samʿānī spune:

> *„Cauza înțelegerii dintre oamenii hadithului este că ei și-au luat religia din Carte, din Sunna și din relatările transmise; aceasta le-a adus înțelegere și unitate. Oamenii inovațiilor și-au luat religia din propriile minți; aceasta le-a adus dezbinare și neînțelegere. Relatările și transmiterea de către oameni de încredere și riguroși se deosebesc rareori. Chiar dacă diferă într-un cuvânt sau într-o expresie, acea deosebire nu aduce vreo vătămare religiei și nu o știrbește. În schimb, raționamentele, gândurile și părerile rareori se potrivesc; mai degrabă, rațiunea, părerea și gândul fiecăruia îl fac să vadă altceva decât vede celălalt."*[35]

Aceasta este, așadar, una dintre cauzele statorniciei lor: nu pun nicio rațiune, părere, stare extatică, gust lăuntric sau altceva asemănător înaintea Cărții Domnului lor și a Sunnei Profetului lor, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa. Oamenii patimilor, în schimb, pun asemenea lucruri înaintea Cărții și a Sunnei. Unii pun înainte rațiunea, alții părerea; unii pun înainte gustul lăuntric și trăirea extatică, alții povestirile și visele, iar alții ceea ce le dorește sufletul, înaintea celor poruncite de Domnul lor, Binecuvântatul și Preaînaltul. Ei se deosebesc între ei, însă fiecare

35 Mukhtaṣar al-Ṣawāʿiq, p. 518.

are propria cale, propriul drum și propriul fel de a merge. Cei care urmează Sunna au fost feriți de toate aceste vătămări și au rămas statornici în Cartea lui Allah și în Sunna Profetului Său, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa. Aceasta a fost o mare cauză a statorniciei lor. Cel care ia din izvorul dintâi, curat, găsește celelalte izvoare tulburi.

# 10 Legătura puternică cu Allah și cererea ajutorului Său

A zecea cauză este buna lor legătură cu Allah, atașamentul lor puternic față de El și încrederea lor în El. Am arătat aceasta în introducere, fiindcă izbânda este în mâna Lui, slăvit și preaînalt fie El. Ei și-au întărit astfel legătura cu Allah și încrederea în El: Îi cer, Îi solicită ajutorul, Îl invocă și Îi cer statornicie. Îl urmează în aceasta pe Profetul lor, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa. Printre rugile lui se numărau următoarele:

اللهم إني أسألك الهدى والسداد

*„O, Allah, Îți cer călăuzire și dreaptă îndrumare!"*

El mai spunea în rugă:

اللهم إني أسألك الهدى والتقى والعفاف والغنى

*„O, Allah, Îți cer călăuzire, evlavie, castitate și îndestulare!"*

Și mai spunea:

اللهم آت نفوسنا تقواها، زكها أنت خير من زكاها، أنت وليها ومولاها

*„O, Allah, dă sufletelor noastre evlavia lor și curăță-le! Tu ești Cel mai bun care le curăță. Tu ești Ocrotitorul și Stăpânul lor."*

Și spunea în rugă:

اللهم أصلح لي ديني الذي هو عصمة أمري، وأصلح لي دنياي التي فيها معاشي، وأصلح لي آخرتي التي فيها معادي، واجعل الحياة زيادة لي في كل خير، واجعل الموت راحة لي من كل شر

*„O, Allah, îndreaptă-mi religia, care este pavăza treburilor mele! Îndreaptă-mi viața pământească, în care îmi este traiul! Îndreaptă-mi Viața de Apoi, în care este întoarcerea mea! Fă ca viața să-mi sporească tot binele și fă ca moartea să-mi fie odihnă de orice rău!”*

Și spunea în rugă:

اللهم رب جبريل وميكائيل وإسرافيل، فاطر السماوات والأرض، عالم الغيب والشهادة، أنت تحكم بين عبادك فيما كانوا فيه يختلفون، اهدني لما اختلف فيه من الحق بإذنك، إنك تهدي من تشاء إلى صراط مستقيم

*„O, Allah, Stăpân al lui Jibrīl, al lui Mīkā’īl și al lui Isrāfīl, Creator al cerurilor și al pământului, Cunoscător al celor nevăzute și al celor văzute! Tu judeci între robii Tăi în privința lucrurilor asupra cărora nu se înțelegeau. Călăuzește-mă, cu îngăduința Ta, la adevărul în privința căruia s-au ivit neînțelegeri! Tu îl călăuzești pe cine voiești pe o cale dreaptă.”*

Și spunea în rugă:

اللهم لك أسلمت، وبك آمنت، وعليك توكلت، وإليك أنبت، وبك خاصمت، اللهم إني أعوذ بعزتك، لا إله إلا أنت، أن تضلني، أنت الحي الذي لا يموت، والجن والإنس يموتون

*„O, Allah, Ție m-am supus, în Tine am crezut, în Tine mi-am pus încrederea, către Tine m-am întors și prin Tine mi-am susținut pricina! O, Allah, caut adăpost în puterea Ta — nu există altă divinitate vrednică de adorare în afară de Tine — ca să nu mă lași să rătăcesc. Tu ești Cel Viu, Care nu moare, în vreme ce jinnii și oamenii mor."*

Și spunea în rugă:

اللهم يا مقلب القلوب، ثبت قلبي على دينك

*„O, Allah, Tu, Cel care întorci inimile, întărește-mi inima în religia Ta!"*

Și spunea în rugă:

اللهم اهدنا فيمن هديت

*„O, Allah, călăuzește-ne alături de cei pe care i-ai călăuzit!"*

Și spunea în rugă:

اللهم زينا بزينة الإيمان، واجعلنا هداة مهتدين

*„O, Allah, împodobește-ne cu podoaba credinței și fă-ne călăuze bine călăuzite!”*[36]

Urmașii săi, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa, îi urmează calea și sunt legați de Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, în orice clipă. Îi cer statornicie, dreaptă îndrumare, ajutor și izbândă. De aceea Allah le-a dăruit izbândă, i-a ajutat, i-a îndrumat, i-a păzit și i-a înconjurat cu ocrotirea și grija Sa. Păzirea și izbânda sunt numai în mâna Lui, slăvit și preaînalt fie El.

Această legătură cu Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, le-a adus și îndreptare în adorare, precum și o conduită și o purtare dreaptă. Printre foloasele și marile urmări ale crezului lăudabil este că el se răsfrânge asupra faptelor și purtării omului, aducându-le putere, înălțare, creștere și curăție. Acestea sunt dintre binecuvântările crezului corect, dintre foloasele și roadele sale mărețe. Crezul deviat, în schimb, aduce rău celui care îl are. Stricarea crezului este urmată de stricarea faptelor și a purtării; aceasta este dintre urmările rele ale unui crez rău.

Cine îi cercetează pe mai-marii falsității și pe cei care cheamă la rătăcire vede limpede acest lucru în ei: nu vede la ei grijă pentru adorare, preocupare pentru ea și păzirea ei; nu vede la ei nici o purtare limpede, desăvârșită și frumoasă. Chiar dacă se găsește ceva din aceasta la ei, cei care urmează Sunna au parte de adevăr și de dreaptă conduită într-o măsură mai mare și mai însemnată. Acesta este unul dintre roadele statorniciei în crez și ale legăturii cu Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul.

36 Toate aceste rugi se află în Ṣaḥīḥ Muslim, cu excepția ultimelor trei: prima și a doua dintre acestea se află la Aḥmad (6/301), respectiv (1/200), iar a treia la al-Nasā'ī (1305).

# 11 Certitudinea și ferirea crezului de dispute

A unsprezecea cauză este certitudinea lor deplină în acest crez în care au rămas statornici și faptul că nu-l expun certurilor și disputelor. Acest lucru este deosebit de important pentru statornicia în crezul adevărat: omul să fie convins de el. Cei care urmează Sunna au o convingere deplină și o încredere desăvârșită în religia și în crezul lor. De aceea nu au avut nevoie, asemenea altora, să supună ceea ce au părerilor și minților oamenilor.

Omul care urmează patimile și inovațiile trece de la un om la altul, întrebându-i și cerându-le părerea despre religia pe care o urmează, fiindcă se îndoiește de ea și nu are încredere și liniște. Cel care urmează Sunna, în schimb, are o certitudine deplină. El nu primește ca propriul său crez să fie supus certurilor și disputelor. Este pe deplin convins de el și pe deplin liniștit în el, fiindcă este legat de Cartea Domnului său și de Sunna Profetului său, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa: Cartea lui Allah, la care falsitatea nu poate ajunge nici dinainte, nici dinapoi, și Sunna Profetului Său, care nu vorbește din patimă.

De aceea are cea mai deplină liniște și încredere în crezul său. Nu are nevoie să-i supună ceva din el unui certăreț, unui polemist sau altcuiva asemenea. Dimpotrivă, înaintează în crezul său pe o singură cale, pe același drum de la început până la sfârșit: fără ezitare, fără tulburare, fără schimbare și fără îndoială.

Oamenii falsității au însă o altă stare. Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, spune:

﴿مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا جَدَلًۢا ۚ بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ﴾

*„Nu ți l-au dat drept pildă decât pentru a se certa. Ei sunt, mai degrabă, un neam de certăreți."*

Coran 43:58 (fragment)[37]

Îi vezi astfel tulburați și îndoielnici, supunând ceea ce au părerilor și minților oamenilor și schimbându-se adesea în religie. Voi reda aici câteva relatări de mare folos de la înaintași — Allah să aibă milă de ei!

Ḥudhayfah i-a spus lui Abū Masʿūd:

*„Adevărata rătăcire este să ajungi să recunoști ceea ce înainte respingeai și să respingi ceea ce înainte recunoșteai. Ferește-te să te schimbi în religia lui Allah, fiindcă religia lui Allah este una singură."*[38]

ʿUmar ibn ʿAbd al-ʿAzīz a spus:

*„Cel care își face religia țința disputelor se va schimba adesea."*[39]

El — Allah să aibă milă de el! — a mai spus:

*„Cel care lucrează fără cunoaștere strică mai mult decât îndreaptă. Celui care nu-și socotește vorbele printre faptele sale i se înmulțesc greșelile. Iar cel ale cărui dispute sunt multe va continua să treacă de la o religie la alta."*[40]

Maʿn ibn ʿĪsā a spus:

*„Într-o zi, Mālik ieșea din moschee, sprijinindu-se de mâna mea. L-a ajuns din urmă un om numit Abū al-Ǧuwayriyah,*

37 Sura al-Zukhruf, versetul 58.

38 Ibn Baṭṭah, al-Ibānah (2/505).

39 Al-Ibānah (2/503).

40 Al-Ibānah (2/504).

*bănuit că urma doctrina murji'iților, și i-a spus: «Abū ʿAbd Allāh, ascultă de la mine ceva ce vreau să-ți spun, să discut cu tine și să-ți arăt părerea mea.» Mālik a întrebat: «Și dacă mă învingi?» Omul a spus: «Mă urmezi.» Mālik a întrebat: «Iar dacă vine un alt om, vorbim cu el și ne învinge?» El a spus: «Îl urmăm.» Mālik a spus: «Rob al lui Allah, Allah l-a trimis pe Muḥammad, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa, cu o singură religie, iar eu te văd trecând de la o religie la alta!»"*[41]

Pentru acești oameni, lucrurile au ajuns să însemne trecerea de la o persoană la alta și de la o părere la alta. Acesta este sensul spuselor amintite ale lui ʿUmar ibn ʿAbd al-ʿAzīz: *„Cel care își face religia țința disputelor se va schimba adesea."*
Mālik a mai relatat:

*„Atunci când venea la acel om*[42] *vreunul dintre oamenii patimilor, îi spunea: «Eu am o dovadă limpede de la Domnul meu. Tu însă ești îndoielnic; du-te, așadar, la un alt îndoielnic asemenea ție și ceartă-te cu el.»" Mālik a spus: „Acel om spunea: «Își aduc singuri confuzie, apoi caută pe cineva care să-i lămurească.»"*[43]

Adică să-i lămurească în religia lor. Oamenii patimilor își aduc singuri confuzie, prin îndoieli, bănuieli și altele asemenea. Apoi caută pe cineva care să-i lămurească în religia lor și să le îndepărteze îndoielile. Ei înfățișează părerile și patimile pe care le urmează minților oamenilor.
Isḥāq ibn ʿĪsā al-Ṭabbāʿ a spus:

*„Mālik ibn Anas mustra disputele în religie și spunea: «Oare de fiecare dată când vine la noi un om mai priceput la ceartă decât altul vom vrea să respingem ceea ce Jibrīl i-a adus Profetului, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa?»"*[44]

41 Al-Ibānah (2/508).
42 Se referă la unul dintre imamii înaintașilor, pe care nu l-a numit.
43 Al-Ibānah (2/509).
44 Al-Ibānah (2/507).

Al-Ḥasan al-Baṣrī — Allah să aibă milă de el! — a spus:

*„Capitalul credinciosului este religia sa. Oriunde s-ar duce, religia sa merge cu el. Nu o lasă în grija oamenilor și nu-i face pe oameni păzitori ai ei."*[45]

Aceasta este starea celor care urmează Sunna: niciunul dintre ei nu-și expune religia și crezul minților, patimilor și părerilor oamenilor. El se ține de ceea ce a venit în Cartea lui Allah și în Sunna Profetului Său, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa, în lumina celor urmate de înaintașii comunității. Dhakwān a spus:

*„Al-Ḥasan al-Baṣrī oprea disputele în religie și spunea: «Se ceartă numai cel care se îndoiește de religia sa.»"*[46]

Cel care nu are îndoieli în religia sa nu are nicio nevoie de asemenea certuri.
Hishām ibn Ḥassān a spus:

*„Un om a venit la al-Ḥasan al-Baṣrī și i-a spus: «Abū Saʿīd, vino să discut în contradictoriu cu tine despre religie.» Al-Ḥasan i-a răspuns: «Eu îmi văd limpede religia. Dacă tu ți-ai pierdut religia, caut-o!»"*[47]

Adică: du-te și caută-ți religia. Eu am încredere în religia mea, sunt liniștit în privința ei și o cunosc; nu am nevoie de aceste certuri și dispute.
Aḥmad ibn Sinān a spus:

*„Abū Bakr al-Aṣamm a venit la ʿAbd al-Raḥmān ibn Mahdī și a spus: «Am venit să discut cu tine în contradictoriu despre religie.» El i-a răspuns: «Dacă te îndoiești de ceva din religia ta, așteaptă până ies pentru rugăciune; altfel, du-te la treaba ta.» Omul a plecat și nu a mai rămas."*[48]

45 Al-Ibānah (2/509).
46 Al-Ibānah (2/519).
47 Al-Ibānah (2/509).
48 Al-Ibānah (2/538).

Aceasta arată că cei care urmează Sunna sunt ocupați cu adevărul pe care îl au și cu adorarea lui Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul. Cuvintele *„Dacă te îndoiești de ceva din religia ta, așteaptă până ies pentru rugăciune”* înseamnă: eu sunt ocupat cu ascultarea de Allah și vreau să mă rog; așteaptă până ies de la rugăciune. În rest, nu am de-a face cu tine: du-te la treaba ta. Atunci omul a plecat și nu a rămas.

Acestea sunt câteva relatări folositoare pe care le-am luat din al-Ibānah, cartea lui Ibn Baṭṭah al-ʿUkbarī — Allah să aibă milă de el! —, o lucrare măreață în domeniul său. Toate aceste cuvinte ale înaintașilor — Allah să aibă milă de ei! — arată temeinicia religiei în sufletele lor, puterea ei în ele, grija lor deosebită pentru ea și faptul că nu o expun certurilor, disputelor, părerilor deviate sau altor asemenea lucruri. Acesta a fost unul dintre cele mai mari motive ale statorniciei lor în adevăr.

# 12 Principiile credinței nu se schimbă

A douăsprezecea cauză este convingerea lor — a înaintașilor — că toate chestiunile crezului, precum credința în Allah, în numele și atributele Sale, în Ziua de Apoi și celelalte lucruri aduse de trimiși, asupra cărora ei au fost în înțelegere, sunt adevăruri statornice. Ele nu sunt supuse abrogării, înlocuirii sau altor asemenea schimbări. Crezul nu este dintre lucrurile care pot fi abrogate. De aceea, cuvântul profeților, de la cel dintâi până la cel din urmă, a fost același în privința lui. În hadithul autentic, Profetul, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa, a spus:

الأنبياء إخوة من علات، وأمهاتهم شتى، ودينهم واحد

*„Profeții sunt frați de tată, cu mame diferite, iar religia lor este una singură."*[49]

49 Ṣaḥīḥ Muslim (4/1837).

# 13 Limpezimea și ușurința crezului

A treisprezecea cauză este limpezimea crezului lor — al celor care urmează Sunna —, ușurința lui și depărtarea lui de obscuritate. Celelalte crezuri, în schimb, sunt înconjurate de felurite neclarități, lipsă de limpezime și numeroase îndoieli. Crezul celor care urmează Sunna și comunitatea este limpede precum soarele în plină zi. El își dobândește limpezimea din limpezimea izvorului și a obârșiei sale.
Imamul Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el! — spune în al-Ṣawāʿiq, arătând limpezimea acestui crez adevărat, datorată limpezimii izvorului său:

> *„Este asemenea luminii soarelui pentru vedere. Nu-l atinge nicio neclaritate, iar înțelesul său nu este schimbat de nicio ambiguitate. Nu este expus presupunerilor și înțelesurilor îndoielnice. Pătrunde în auz fără să ceară voie și se așază în minți precum apa dulce și limpede în cel chinuit de sete. Superioritatea lui față de dovezile raționale și față de vorbele oamenilor este asemenea superiorității lui Allah asupra făpturilor. Nimeni nu poate găsi în el o lipsă care să nască încurcătură, decât dacă ar putea pune la îndoială ivirea soarelui într-o amiază senină."*[50]

50 Ibn al-Qayyim, al-Ṣawāʿiq al-mursalah (3/1199).

Cel care vrea să găsească un neajuns în crezul corect și curat, luat din Carte și din Sunna, este asemenea unui om care vine la oameni în miezul zilei și le spune: *„Vreau să vă dovedesc acum că este noapte, nu zi.”* Acesta este chipul celui care vine să pună la îndoială corectitudinea crezului sănătos, luat din Cartea lui Allah și din Sunna Profetului Său, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa. Este așa cum spune Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul:

﴿فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى ٱلْأَبْصَٰرُ وَلَٰكِن تَعْمَى ٱلْقُلُوبُ ٱلَّتِى فِى ٱلصُّدُورِ﴾

*„Nu ochii sunt cei care orbesc, ci inimile din piepturi orbesc.”*
Coran 22:46 (fragment)[51]

51 Sura al-Ḥajj, versetul 46.

# 14 Învățămintele trase din starea oamenilor patimilor

A paisprezecea cauză a statorniciei celor cu crezul corect și a feririi lor de abatere este că iau aminte la starea oamenilor patimilor și trag învățăminte din ea. S-a spus din vechime: *„Fericit este cel care ia învățătură din pățania altuia."* Oamenii patimilor care au părăsit Cartea și Sunna au moștenit, prin această părăsire, șovăială, abatere, schimbare și tulburare, îndepărtându-se de așezare și de statornicie. Nu-l găsești niciodată statornic și așezat pe cel care urmează patima; dimpotrivă, ei sunt mereu în schimbare. Voi reda aici cuvinte ale învățaților care descriu starea oamenilor patimilor.
Shaykh al-Islām a spus:

> *„Oamenii teologiei speculative trec mai mult decât oricine de la o părere la alta. Ei afirmă într-un loc cu hotărâre o părere, iar în alt loc afirmă cu hotărâre contrariul ei și îl declară necredincios pe cel care a spus-o. Aceasta dovedește lipsa certitudinii. Împăratul i-a spus lui Abū Sufyān, atunci când l-a întrebat despre cei care îmbrățișaseră Islamul alături de Profet, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa: «Oare vreunul dintre ei se întoarce de la religia sa, nemulțumit de ea, după ce a intrat în ea?» El a răspuns: «Nu.» Atunci împăratul a spus: «Așa este și credința: când frumusețea ei se amestecă cu inimile, nimeni nu o mai respinge.»"*[52]

În starea oamenilor patimilor se află, așadar, o lecție și un îndemn: ei nu au așezare și nici statornicie, ci se află mereu în schimbare și tulburare.

52 Ibn Taymiyyah, Majmūʿ al-fatāwā (4/50).

Printre descrierile învățaților despre oamenii patimilor se află cuvintele lui Abū al-Muẓaffar al-Samʿānī, redate de al-Taymī și de Ibn al-Qayyim. El a spus:

*„Când privești oamenii inovațiilor, îi vezi despărțiți, în neînțelegere, împărțiți în grupări și partide. Cu greu găsești doi dintre ei care să urmeze aceeași cale în crez. Unii îi declară inovatori pe ceilalți, ba ajung până la a-i declara necredincioși: fiul își declară tatăl necredincios, fratele pe fratele său, iar vecinul pe vecinul său. Îi vezi mereu în ceartă, urându-se și neînțelegându-se; viața li se sfârșește fără ca ei să fi ajuns la un cuvânt comun."*[53]

Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah mai spune despre oamenii patimilor:

*„Cei care se împotrivesc oamenilor hadithului sunt, de asemenea, expuși stricăciunii faptelor, fie din cauza unui crez rău și a fățărniciei, fie din cauza unei boli a inimii și a slăbiciunii credinței. Se află la ei părăsirea îndatoririlor, încălcarea hotarelor, nesocotirea drepturilor și împietrirea inimilor, lucruri vădite pentru oricine. Marii lor shaykhi sunt, în general, învinuiți de fapte cumplite. Chiar dacă printre ei există cineva cunoscut pentru asceză și adorare, în asceza și adorarea unor oameni de rând dintre cei care urmează Sunna se găsește ceva mai vrednic de prețuire decât ceea ce are el. Se știe că cunoașterea este temelia faptelor, iar corectitudinea principiilor cere corectitudinea ramurilor."*[54]

Ibrāhīm al-Nakhaʿī a spus:

*„Ei socoteau schimbarea în religie drept un semn al îndoielii inimilor în privința lui Allah, Puternicul și Mărețul."*[55]

53 Mukhtaṣar al-Ṣawāʿiq al-mursalah de Ibn al-Qayyim, p. 518.
54 Ibn Taymiyyah, Majmūʿ al-fatāwā (4/53).
55 Ibn Baṭṭah, al-Ibānah (2/505).

Mālik ibn Anas a spus:

*„Boala fără leac este schimbarea în religie.” Un om i-a spus: „Cu orice altceva te-ai juca, nu te juca cu religia ta!”*[56]

Cine privește starea oamenilor patimilor vede că, în realitate, ei se joacă de-a religia: schimbări, păreri, raționamente, idei și alte asemenea lucruri felurite, fără statornicie și fără așezare. Un om care urma Sunna a venit chiar la unul dintre cei mai de seamă conducători ai teologiei speculative, aflat în nedumerire, îndoială și tulburare. S-a pus întrebarea: „Ce crezi?” Răspunsul a fost: „Cred ceea ce cred musulmanii” — adică ceea ce a venit în Cartea lui Allah și în Sunna Trimisului Său, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa. A urmat întrebarea: „Și ești împăcat cu aceasta și cu inima deschisă față de ea?” Răspunsul a fost: „Da.” Atunci cel tulburat a spus: „Cât despre mine, pe Allah, nu știu ce să cred! Pe Allah, nu știu ce să cred! Pe Allah, nu știu ce să cred!” A plâns până și-a udat barba.[57]

Aceasta fiindcă chestiunea ajunsese pentru el ceartă, dispută și discuție, și alte lucruri asemenea. Cine privește starea oamenilor patimilor găsește în ea o lecție și un îndemn. Așa cum am amintit, fericit este cel care ia învățătură din pățania altuia. Cel care urmează Sunna Îl laudă astfel pe Allah pentru Sunna și Îi cere lui Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, să-l păstreze statornic în ea.

56 Al-Ibānah (2/506).

57 A se vedea Sharḥ al-ʿAqīdah al-Ṭaḥāwiyyah, p. 246.

# 15 Unitatea crezului lor

A cincisprezecea cauză a statorniciei lor în crezul adevărat este înțelegerea dintre ei și faptul că nu se dezbină. Oamenii patimilor, în schimb, și-au împărțit religia și au devenit grupări, fiecare partid bucurându-se de ceea ce are. Qatādah a spus:

> *„Dacă drumul khārijiților ar fi fost călăuzire, s-ar fi unit; dar a fost rătăcire, așa că s-au dezbinat."*[58]

Spune același lucru despre ceilalți oameni ai inovațiilor. Cei care urmează Sunna au însă un cuvânt comun și sunt uniți, fără dezbinare și fără neînțelegere în religia lui Allah. Ei urmează o cale dreaptă și un drum neabătut, pe care le îngrijesc, și le recomandă unii altora și stăruie cu răbdare în ele. Abū al-Muẓaffar al-Samʿānī a spus:

> *„Printre lucrurile care arată că oamenii hadithului sunt în adevăr se numără faptul că, dacă ai cerceta toate cărțile alcătuite de ei, de la cele dintâi până la cele din urmă, vechi și noi, le-ai găsi, în ciuda deosebirii dintre țările și timpurile lor, a depărtării dintre locuințele lor și a faptului că fiecare trăiește într-un alt ținut, pe aceeași linie și după același model în expunerea crezului. Ei merg pe o cale de la care nu se abat și nu se întorc. Inimile lor sunt în această privință ca o singură inimă. În ceea ce au transmis nu găsești neînțelegere sau dezbinare, nici măcar într-un lucru mic. Ba chiar, dacă ai aduna toate cuvintele rostite de limbile lor și transmise de la înaintașii lor, le-ai găsi ca și cum ar fi venit dintr-o singură inimă și ar fi fost rostite de o singură limbă. Există vreo dovadă mai limpede că ei sunt în adevăr? Allah Preaînaltul spune:*

58 Al-Ṭabarī, Tafsīr (3/178).

﴿أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ ٱلْقُرْءَانَ ۚ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِندِ غَيْرِ ٱللَّهِ لَوَجَدُوا۟ فِيهِ ٱخْتِلَٰفًا كَثِيرًا﴾

*«Oare ei nu cugetă la Coran? Dacă ar fi fost de la altcineva decât Allah, ar fi găsit în el multe nepotriviri.»*

Coran 4:82[59]

Și Allah Preaînaltul spune:

﴿وَٱعْتَصِمُوا۟ بِحَبْلِ ٱللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا۟ ۚ وَٱذْكُرُوا۟ نِعْمَتَ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنتُمْ أَعْدَآءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُم بِنِعْمَتِهِۦٓ إِخْوَٰنًا﴾

*«Țineți-vă cu toții de frânghia lui Allah și nu vă dezbinați! Amintiți-vă de binefacerea lui Allah asupra voastră: erați dușmani, iar El a unit inimile voastre și, prin binefacerea Sa, ați devenit frați.»"*

Coran 3:103 (fragment)[60], [61]

Acesta este, de asemenea, unul dintre marile motive care au dus la statornicia celor care urmează Sunna în adevăr, la dreapta lor conduită în crezul corect și la ferirea lor de abatere, schimbare și transformare.

59 Sura al-Nisā', versetul 82.

60 Sura Āl ʿImrān, versetul 103.

61 Mukhtaṣar al-Ṣawāʿiq al-mursalah de Ibn al-Qayyim, p. 518.

# Încheiere

Acesta este ultimul punct pe care am dorit să-l explic. Mă voi opri însă puțin asupra lui, pentru a arăta câteva laturi ale crezului care dovedesc înțelegerea dintre cei care urmează Sunna și comunitatea și faptul că merg pe aceeași linie, de la cei dintâi până la cei din urmă. Dacă privești cuvintele lor din vremea aceasta și cuvintele lor de la începuturile timpului, din vremea Profetului, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa, nu găsești la ei decât același lucru, fiindcă sunt luate dintr-o singură lumină. Imamul Mālik — Allah să aibă milă de el! — a spus:

> *„Ceea ce nu a fost religie în vremea Profetului, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa, nu va fi religie astăzi și nici nu va fi religie până la venirea Ceasului. Cei din urmă ai acestei comunități nu se vor îndrepta decât prin ceea ce i-a îndreptat pe cei dintâi ai ei."*

Dacă privești crezul lor din vremea aceasta și din toate timpurile trecute, îl găsești unul singur. Voi da câteva exemple.

**Monoteismul și sinceritatea în adorare**

Dacă privești monoteismul și sinceritatea — adică închinarea faptelor numai lui Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul —, îi găsești pe toți, de la cei dintâi până la cei din urmă, chemând la monoteism și la închinarea sinceră a faptelor lui Allah. Toți avertizează împotriva asocierii și a îndreptării vreunei forme de adorare către altcineva decât Allah. Nu găsești printre ei pe cineva care să cheme la ceva ce ține de asociere sau se împotrivește monoteismului, așa cum fac mulți oameni ai patimilor. Aceștia cheamă la asemenea abateri și le dau alte nume: numesc unele forme de asociere *„căutarea apropierii"* sau *„mijlocire"* ori altele asemenea.

## Îndemnul la Sunna și oprirea inovațiilor

Un alt exemplu: sunt cu toții în înțelegere asupra îndemnului de a urma Sunna și asupra opririi inovațiilor și a patimilor. Nu găsești printre ei decât oameni care cheamă la Sunna și avertizează împotriva inovațiilor. Nu găsești printre ei pe cineva care să înfrumusețeze patimile, să-i îndemne pe oameni la inovații, să încerce să le arate laturi bune sau să facă alte lucruri asemenea. Așa ceva nu se află la cei care urmează Sunna. Dimpotrivă, cu toții, de la cei dintâi până la cei din urmă, avertizează împotriva inovațiilor și a patimilor și îi cheamă pe oameni să se țină de Cartea lui Allah și de Sunna Profetului Său, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa.

## Numele și atributele lui Allah

Un al treilea exemplu este credința în numele și atributele lui Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul. Îi găsești pe toți, de la cei dintâi până la cei din urmă, pe aceeași linie: afirmă pentru El numele și atributele pe care El le-a afirmat pentru Sine și pe care Trimisul Său, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa, le-a afirmat pentru El. Ei neagă în privința Lui lipsurile și defectele pe care El le-a negat în privința Sa și pe care Trimisul Său le-a negat în privința Lui. Nu răstălmăcesc, nu neagă atributele, nu le stabilesc felul și nu le aseamănă cu cele ale făpturilor. Regula lor în această privință este ceea ce Allah a spus:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِۦ شَىْءٌ ۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْبَصِيرُ﴾

*„Nimic nu este asemenea Lui, iar El este Cel care Aude, Cel care Vede."*

Coran 42:11 (fragment)[62]

Toți urmează, așadar, aceeași cale în această privință. Printre ceilalți, însă, îl găsești pe cel care răstălmăcește, pe cel care neagă atributele, pe cel care le stabilește felul, pe cel care le aseamănă cu

62 Sura al-Shūrā, versetul 11.

ale făpturilor și alte căi asemenea, cu deosebiri întinse în sânul fiecăreia dintre aceste școli.

## Felul de a aduce dovezi

Un ultim exemplu este înțelegerea dintre ei în metoda de aducere a dovezilor. Am lămurit deja acest lucru. Calea lor în dovedire este una singură, iar temeiul lor este unul singur: Cartea lui Allah și Sunna Trimisului lui Allah, pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra sa.

La sfârșitul acestor cuvinte, mă îndrept către Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, prin numele Sale cele mai frumoase și atributele Sale cele mai înalte, cerându-I să ne alăture, pe mine și pe voi, robilor Săi drepți. Să ne dăruiască, mie și vouă, atașament față de Sunna și urmarea urmelor înaintașilor comunității; să ne ferească de patimi și de inovații; să ne dăruiască un crez corect, credință nevătămată, o conduită dreaptă și bune maniere și un caracter frumos. Să ne dea tuturor izbândă prin ajutorul Său, să ne călăuzească pe toți pe calea dreaptă și să ne facă oameni care călăuzesc și sunt bine călăuziți, dintre cei care ascultă cuvântul și urmează ceea ce este mai bun din el. El este Ocrotitorul acestor lucruri și are putere asupra lor.

Allah să-l binecuvânteze pe robul și Trimisul Său, Profetul Său Muḥammad, să-i dăruiască pace, binecuvântare și har, precum și familiei sale și tuturor companionilor săi.[63]

63 La origine, aceasta a fost o conferință ținută în statul Kuweit, la tabăra de primăvară organizată de Asociația Iḥyāʾ al-Turāth al-Islāmī, la 7/3/1420 h. — Allah să-i răsplătească și să le binecuvânteze eforturile! Textul a fost transcris de pe înregistrare și i s-au făcut câteva mici modificări. Am preferat să-i păstrez stilul oral, așa cum a fost în conferință. Numai Allah dă izbânda.

# Glosar

**Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah**
Cei care urmează Sunna Profetului și calea comunității întemeiate pe înțelegerea companionilor.

**Crez (ʿaqīdah)**
Convingerile religioase ferme privitoare la Allah și la celelalte principii ale credinței.

**Fitrah**
Firea înnăscută cu care Allah l-a creat pe om, înclinată către recunoașterea și adorarea Lui.

**Hadith qudsī**
Relatare în care Profetul transmite un cuvânt de la Allah, fără ca acesta să fie un verset din Coran.

**Înaintașii drepți (al-salaf al-ṣāliḥ)**
Companionii Profetului și primele generații care i-au urmat cu bunătate.

**Inovație (bidʿah)**
Practică sau credință introdusă în religie fără temei în revelație.

**Monoteism (tawḥīd)**
Recunoașterea unicității lui Allah și închinarea adorării numai Lui.

**Murjiʾiți**
Adepții unor concepții care separă faptele de realitatea credinței; textul menționează o persoană bănuită de această doctrină.

**Sunna**
Îndrumarea Profetului transmisă prin cuvintele, faptele și încuviințările sale.

**Teologie speculativă (kalām)**
Metodă de argumentare teologică bazată pe construcții raționale; autorul o contrastează cu sprijinirea pe revelație.

# Bibliografie


1. Coranul cel Nobil.
2. Al-Bukhārī. Al-Ṣaḥīḥ.
3. Muslim. Al-Ṣaḥīḥ.
4. Abū Dāwūd. Al-Sunan.
5. Al-Tirmidhī. Al-Jāmiʿ.
6. Aḥmad ibn Ḥanbal. Al-Musnad.
7. Al-Nasāʾī. Al-Sunan.
8. Al-Albānī. Al-Silsilah al-ṣaḥīḥah; Ṣaḥīḥ al-Jāmiʿ.
9. Ibn Taymiyyah. Majmūʿ al-fatāwā; Sharḥ al-ʿAqīdah al-Aṣfahāniyyah.
10. Ibn al-Qayyim. Al-Ṣawāʿiq al-mursalah; Mukhtaṣar al-Ṣawāʿiq al-mursalah; Miftāḥ dār al-saʿādah; Ighāthat al-lahfān; Al-Jawāb al-kāfī.
11. Ibn Abī al-ʿIzz. Sharḥ al-ʿAqīdah al-Ṭaḥāwiyyah.
12. Al-Sijzī. Al-Radd ʿalā man ankara al-ḥarf wa-l-ṣawt.
13. Al-Ājurrī. Al-Sharīʿah.
14. Ibn Qutaybah. Taʾwīl mukhtalif al-ḥadīth.
15. Ibn Baṭṭah al-ʿUkbarī. Al-Ibānah.
16. Al-Ṭabarī. Tafsīr.

# Indice


adorare 2, 12, 31, 41, 45, 46
călăuzire 6, 8, 13, 43
certitudine 32
companionilor 1, 4, 10, 21, 22, 47
crez 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 19, 20, 31, 32, 38, 41, 47
firea 15, 16
Ibn al-Qayyim 19, 25, 26, 38, 41
Ibn Taymiyyah 8, 9, 12, 20, 21, 41
inovații 46, 47
îndoieli 34, 35, 38
Mālik 10, 13, 22, 34, 35, 42, 45
monoteism 46
patimi 17, 47
rațiune 17, 18, 27
revelație 20
statornicie 2, 8, 10, 25, 28, 31, 40, 41, 42


Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid.

CREDINȚĂ ȘI STATORNICIE

# Un crez limpede. O inimă statornică.

De ce a rămas crezul înaintașilor drepți neschimbat de-a lungul veacurilor?

Cincisprezece cauze ale statorniciei în credință: atașamentul față de Coran și Sunna, cumpătarea și legătura cu Allah. Versetele, relatările profetice și cuvintele învățaților arată calea certitudinii și a liniștii inimii.

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro